

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— november 20.

(Tőke és munka) Rövid, de gyanus jelentet a Bika kávéházban. Kettő beszélnek: — Annyit hallok most a szocializmusról... az általános tittes választói jogról... a tőkéről, munkáról... szinte szégyenlem magam, hogy oly keveset tudok ezekről a dolgokról,

— Például mit nem tudsz?

— Hát például... a tőke és munka viszonyát...

— Pedig nincs ennél egyszerűbb. Figyelj ide. Mondjuk, én kölcsön adok neked száz forintot. Ez tőke. És mondjuk, én azt a száz forintot vissza akarom kapni tőled. Ez munka.

Tanács az Alkotmány-pártnak.

Ma a következő érdekes sürgöny-másolatot küldtek be boszánk közlés végett:

Alkotmány-párt

Budapest.
Hungári-szálló.

Tisztelettel ajánlom az alakuló új Alkotmány-párt programjába az alkotmányváltás megoldásának feltétlen biztosítására fölvenni, hogy a nemzeti követelések zsurgittassanak össze személyi követelésekké. Ezek könnyebben kielégíthetők lévén, a békés megoldás csak ezen alapon bizton remélhető.

Politikai eszme-gyáros.

*

(Nincs szabadjegy.) Szörnyen takarékoskodnak a vasuti jegyekkel. Nehány hírlapíróársunk közelebb mégis csak azon erősködött, hogy egyet kititillázhosson az államtiktártól.

— Önökkel sirok — felelt az államtiktár, de szabadjegyekkel nem szolgálhatok.

A hírlapírók aztán sirtak is, csak hogy — az államtiktár nélkül.

A vidéki városok jövője.

— nov. 20.

(+) Magyarországon, ugylátszik, a vidéki városok elérték már fejlettségüknek tetőfokát, azaz, hogy már alig van rá kilátás, hogy akár számbelileg nagyon szaporodhassanak vagy közművelődés tekintetében többet felmutatni képesek lennének.

A szaporodás igen lassan történik, bár ez, ha van is, csak a kisebb helyek rovására esik, mert e helyeken nincs kereset s bajos a megélés, tehát a népesség özőnlük a közeli nagyobb helyre.

Továbbá a születések az egész országban megcsappantak, hisz ma a szülők nem igen örvendeznek a sok gyermeknek, mit csináljanak a gyermekekkel? Vagyont nekik nem adhatnak, ha eszök van is, állást nem kaphatnak.

Nyilvánvaló dolog, hogy egyes

hivatalok elnyerhetése végett nálunk egész a miniszterelnökhöz kell bekopogtatni.

Nyilvános intézetekkel, iskolákkal, hivatalokkal pedig már bőven elvagyunk látva, sőt némely helyen már sok is van a jóból: vannak például vidéki városok, hol nagyobb szabásu iskolák vannak, de többet belehetne zární, hisz nincs elegendő hallgatójuk.

Magyarországon minden a fővárosba tölul, a mennyi sepredek és szemét nép már ott összeverődött, az talán sehól Európában sincs.

Mindenki oda vágyik, talán ott több az alkalom a keresetre s épen ez okból oly sok a kétségbeesettek száma, mert a sok ember nem talál elég foglalkozást, minden hely be van töltve s ott is legtöbb helyen, munka hiányában vesztegel ezer és ezer ember.

A magyarországi faluk állapota nyomoruságos, mivel pedig a vidéki városok fejlődésökben már megállapodtak, itt is fenyeget a veszély, hogy előbb-utóbb csak a kétes alakok száma fog szaporodni, kiktől ez a szerencsétlen ország már is hemzseg, szaporodnak majd az éhezők is, kiknek nem tudunk kenyeret adni.

A gyermek és a gyöngy.

A fiu gyöngyöt talált s a Sertésnek veté oda...
„Nem kell a disznónak a gyöngy”
— Igy kiáltoz — „mily csoda!”

Néha én is azt cselekszem!
Máskép fognám üstököd,
Sertésnek gyöngyöt ne vess, de
A földnek mását... tőköt! Jerzites.

Fuit.

Már nem tudok írni. Hangulat, színek,
A lelkemből mind elszállottak messze.
És ha innék is lobogó dalt... kinek?
Elhervadt virágok, hűtelen hívek,
Mult kódében bolygó emlékeinek,
Hogy a lelkem még jobban törje össze?

Hadd muljanak el a távoli kődbe,
Mint égő napon a szivárványívek,
Nem bánom: arcom könny hadd fűrössze,
Ha válni kell töletek mindörökre,
Ha volt is pár illatos, tiszta közte,
Eldobott virágok, kacér, rossz szívek...
Kuti Sándor.

Ifjusági színelőadásokról.

Nem új dolgról van szó. Nem is nagy dolgról. Mert hiszen mindnyájan ismerjük az ifjusági színelőadások intézményét, a mely már több éven át volt életbeléptetve városunkban. S ki tagadná, hogy ez az intézmény hasznos dolog volt úgy az ifjuságra, mint a színigazgatóra nézve. Sőt alig ha nem az utóbbira nézve járt nagyobb haszonnal. Pedig talán inkább fordítva kellene lennie. A színigazgató anyagi hasznának szükségét senki sem vonhatja kétségbe, de az ifjuság erkölcsi, szellemi nyereségét elsőrangú követelménynek kell tekintenünk. Mert vajjon miért küldik az igazgatók és tanárok a vezetésük alatt álló ifjuságot a színelőadásokra, azért-e, hogy a színigazgató jövedelmét növeljék, avagy azért, hogy ifjajukat ezáltal szellemileg műveljék, a jelesebb irodalmi színműtermékekkel megismertessék s egyéb erkölcsi nyereségre tegyenek szert? Azt hisszük, még a színigazgató ur is azt fogja erre a kérdésre felelni, hogy az utóbbi a főcél.

S éppen azért e nemss cél érdeketben fáradságot nem kímélve, még kisebb anyagi haszon árán is mindent el kell követnie s

színigazgatónak, hogy minél jobb előadás élvezetét nyujtsa a tanulóifjuságnak, oly előadását, a mely a kívánt és kitűzött cél elérését legjobban, legmegfelelőbben biztosítja. S éppen ezért nagy gondnal és szaktudással kell megválogatni az előadandó szindarabokat. E tekintetben pedig annál is behatóbb figyelemre és gondosságra van szükség, mert a helytelenül megválasztott darabok nem csak, hogy elő nem mozdítják a kitűzött cél elérését, hanem egyenesen ellene működnek, egyenesen elenségei az ifjuság művelődésének.

Nem azt kívánom ezalatt érinteni, hogy csakis történelmi tárgyú drámák, csakis klasszikus színművek adassanak elő az ifjuságnak, oly darabok, a melyekben szerelem nem fordul elő, vagy ha előfordul is, csak másodrangú epizód legyen, nem — mert ez egyoldalú képzése volna az ifju léleknek — mely csak a hadikürtök vad zaját hallaná, csak a vitéz katonák és hősök hányatott életét ismerné, csak a régi kor harcairól tudna, de a modern szalonokban nem volna otthonos s a mai kor társadalmi életével a színpadon — mely maga az élet — meg nem ismerkedhetnék.

Ismétlem, ily céltalan egyoldalúsággal az ifjuságnak előadandó szindarabokat meg-

Legjobb téli cipők GLÜCK EDÉNÉL KAPHATOK.

Piac és Kosuth-u. sarok. Kistemplommal szemben.

Politikai hírek.

— Szabolcsmegye törvényhatóságának az önkéntesen befizetett adóknak szövetkezetekben való elhelyezése, a katonai szolgálatra önként jelentkezők részére kiállítandó belépési nyilatkozat megtagadása, a hadsereg kiegészítése céljából behívandó tartalékosok és póttartalékosok behívójegyeinek visszautasítása, a tisztviselőknek esetleges felfüggesztése esetére való biztosítására felveendő 500.000 koronás kölcsön és ennek fedezetéül megszavazott 3 százalékos vármegyei pótdadó kivetésére vonatkozó határozatait a belügy-miniszter megsemmisítette és azok végrehajtásától az alispánt eltiltotta.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 20.

Erre a hétre várhatók a legérdekesebb politikai események. Ezekben a napokban fog kibontakozni a homályból a koalíció tetségsége a kormány intézkedéseivel szemben. A vármegyei házban — mindenütt széles ez országban — tart az izgalom s a koalíciótól várják a biztatást.

(A szabadelvű-párt.)

Ezeknél azonban sokkal jelentősebb lesz a szabadelvű-párt mozgalma, ugyanis ezen a héten, e hó 21-én, 22-én és 23-án készül el a szabadelvű-párt bires programja. Most fog kiülni, hogy valóban igaza volt-e Kristóffy József belügyminiszternek, mikor Tisza legutóbbi fejtegetései után kijelentette, hogy a szabadelvű párt — konzervatív. Majd a nyilvánosságra hozandó programból kiderül, hogy a „szabadelvű“ párt a szabadelvű haladás zászlaját lobogtatja-e, vagy megijedve a kor reform eszméitől szembeszáll a haladó törekvésekkel és szigorúan körülszárkolja a maga ósdi maradi programjának a kereteit, amelyekből bizony az immár elkerülhetetlen népjogok abszéntálnak.

Tudósítónk ma kérdést intézett a szabadelvű párt egyik vezető férfiához, hogy tulajdonképpen micsoda vezérelvek irányadók a párt programjának elkészítésénél.

választani nem szabad. Ott vannak a Csiky Gergely és Szilágyi Ede társadalmi vigjátékai; ezek épp annyira jogosultak az ifjúsági előadásokra nézve, mint bármely történelmi dráma, vagy hős tragédia. Sőt még egyes kiválóbb operettekről sem szabad megfeledkezniük, mert ezek a zenei izlést ápolják, finomítják az ifjúságban.

Ennyit a szindarabok megválasztásáról.

Nagy súlyt kell fektetnie a színigazgatónak ezenkívül az előadás szépségére, mert a szépen előadott darabok sohasem fogják eltéveszteni a kívánt hatást. Egyszóval komolyan kell felfogni az ifjúsági előadások célját, mert sokkal fontosabbak, semmint azok első pillanatra látszanak. Korántsem annyira az ifjúság élvezetét, mint inkább művelését, lelki nemesítését célozzák.

Az első feladat helyes megoldása, t. i. a szindarabok célszerű megválasztása a társadalmi kötelessége; a második, t. i. az előadás mineműsége a színigazgatóé.

Mint eddig mindig, — úgy — reméljük — most is helyesen fogják megoldani kötelességszerű feladatukat.

K-A.

(Egy szabadelvű-párti vezér-férfiu nyilatkozata.)

— Első sorban higgadt megfontoltság volt a válasz. Aztán nagy súlyt helyezünk arra, hogy amit a lobogókra írunk, az magán viselje annak a bélyegét, hogy haladéktalanul keresztülvihető. Ez a szempont vezérel a katonai, a gazdasági és egyéb kérdésekben.

— És az általános választói joggal mi lesz — kérdezte tudósítónk.

— Itt is a fentemlített elvek vezérelnek bennünket. Az általános választói jognak mi nem vagyunk hívei. Mi a haladást minden téren csak fokozatosan óhajtjuk. Ilyeténképpen az eddigi választási rendszeren csak bölesen mérsékelt kiterjesztéssel óhajtunk változtatni.

A szabadelvű politikus ezen nyilatkozatából már körülbelül megalkothatjuk magunknak azt a programot. Maradíság lesz a jellege és visszatartatlanul súlyos következményekkel fog járni a liberális pártokra nézve.

Beszélik ugyanis, hogy Dési Géza és a szabadelvű-pártnak még számos tagja a párt programjának megjelenése után átlépnek a haladó pártba. Ezen az elhatározáson csakis az a körülmény változathatna, ha a szabadelvű-párt valóban liberális programot adna.

(Pestvármegye.)

A belügyminiszter által leküldött vizsgáló bizottság Szabó László osztálytanácsos vezetése alatt ma délelőtt folytatta a vizsgálatot Pestvármegye székházában.

Itt jegyezzük meg, hogy Fazekas főjegyző ma délben, az állami dotáció megvonása dacára, végzést adott ki, amelyben a tisztviselők decemberi fizetését kiutalja.

A vármegye 65 ös bizottsága, a miniszter feloszlató rendelete dacára, e hó 24-én, pénteken délután 5 órakor ülést tart Prónay Dezső báró elnöklése mellett. Előző napon, csütörtökön délután 3 órakor a 65 ös bizottság 15 ös albizottsága tart ülést. Mindakét ülés a Pestmegyei gazdasági egyesület ülés termében lesz.

(Kecskemét közgyűlése.)

Kecskemét város törvényhatósága ma délelőtt a polgármester elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek egyetlen tárgya Kristóffy József belügyminiszter megsemmisítő leirata volt. Kiss Albert jogakadémiai tanár terjedelmes javaslatot nyújt be, amelynek lényege a következő: A törvényhatóság az adó- és ujoncmegtagadása tárgyában hozott határozatát továbbra is fenntartja, a megsemmisítést nem veszi tudomásul és azt törvényellenesnek tartja, de meghajlik az erőszak előtt és ezért tisztviselőinek szabadkezet enged és a kormány rendeletinek végrehajtását hazafias belátásukra bizza. Tisztviselőit ezért felelősségre nem vonja. Weber Ede pótitúdványt nyújtott be, hogy társadalmi akcióval igyekezzenek a népre hatni, hogy tagadja meg az adófizetést. Több hozzászólás után a gyűlés Kiss javaslatát a pótitúdvány elvetésével határozattá emelte. A felszólalók között volt Szappanos István képviselő is, aki kijelentette, hogy nem helyezheti magát szemben a koalícióval,

de nem befolyásol senkit. Az általános hangulatból következően, a főispán beiktatása elé semmi akadály sem gördül.

(Wekerle és Fejérváry)

A Magyar Hirlap értesülése szerint Wekerle Sándor tegnap felkereste Fejérváry miniszterelnököt és vele rendkívül hosszasan tanácskozott. A tanácskozásnak, hir szerint, politikai háttere van, amennyiben Wekerle amiatt interveniált volna Fejérvárynál, hogy a korona vegye fel újra a tárgyalások fonalát a koalícióval.

(Győrmegeye retirál.)

Győrmegeye tegnapi közgyűlésén tárgyalta a belügyminiszter ama rendeletét, amelyvel megsemmisítette a vármegye második ellenálló határozatát. A közgyűlés az alispán előterjesztésére egyhangulag kimondotta, hogy előbbi ellenálló határozatát nem hajtja végre, az önkéntesen befizetett adókat beutalja az állampénztárba, a jelentkező ujoncokat előállítja, mindezt azért, hogy tisztviselői zaklatást ne szenvedjenek.

(Minisztertanács.)

Ma délután több óra hosszat tartó minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett és több sürgős ügygyel foglalkoztak.

A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.

Ispotályi telkek. Iskolai játszótér.

— november 20.

(Saját tudósítónktól.) A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután 3 órakor Vécsey Imre főjegyző elnöklése alatt ülést tartott, amelyen több fontos, a legközelebbi közgyűlés tárgysorozatát is érdeklő ügyek kerültek tárgyalásra. — Ezek között legtöbb érdeklődésre tarthatott volna számot Papp László ügye, amely tárgyalásra szintén ki volt tűzve. De a bizottsági tagok részvétlensége folytán elmaradt.

Az ülésről alábbi tudósításunk számol be részletesen:

A jog- és pénzügyi bizottság elsősorban a Csontos testvérek kérelmével foglalkozott. A „Csontos testvérek“ cégnek az a kérelme, hogy a városi tanács az Ispotályon kedvezményes árban engedjen át nekik 300 négyzetméteres területet gyárvalóval létesítésére. A jog- és pénzügyi bizottság, amelyhez a kérelem érdemi része nem tartozik, elvben kimondotta, hogy a város egyenletes fejlődése szempontjából feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a keses-utca végén, az Ispotályra betorkolló területek mielőbb értékesítve legyenek.

Nagyobb vitát provokált az iskolai játszótér létesítésének kérdése. A bizottság tagjai egyértelműleg megegyeztek abban, hogy az iskolai játszótér mielőbb meg kell alkotni, egyrészt, mert az iskolák igazgatóságai jogosan kívánják, másrészt mert a város fejlődése megköveteli, hogy az iskolák növendékeinek a testedzés céljaira hatalmas

Vaskályhák,

tűzhelyek, kályha ellenzők, nickel kályhatálcák, extra finom főzőedények, revolverek és töltények, és az összes vasáru cikkek, legjobb minőségben a legolcsóbban kaphatók: **Nánássy Lajos** Debrecen, a megyeházzal szemben.

vaskereskedésben.

Játszóter álljon rendelkezésre. Aczél Géza főmérnök a játszóteret a pünkösdi mulatságok helyén javasolja létesíteni.

Tüdös János dr. aggodalmaskodik abban a tekintetben, hogy a tervezett nagyerdői körút megalkotását nem veszélyezteti e az, hogy a nagyerdő közepén iskolai játszóter lenne? De még azt sem szeretné, ha a népet megfosztanák azon helytől, ahol mulatságait állandóan tartani szokta.

A főmérnök felvilágosításai után, hogy a játszóter létesítése mindössze 4700 koronájába kerülne a városnak, — a jog- és pénzügyi-bizottság azt határozta, hogy a létesítésre szükséges összeg mennyisége ellen nincs kifogása, csak azt kíváná, hogy a városi tanács jelöljön ki a játszóter felállítására a gyantaföldi tisztánál alkalmasabb területet.

A városnak minden esztendőben van 200—300 ezer koronányi összege, a melyet előnyös kamatláb mellett valamelyik debreceni banknál szokott esekszámlára elhelyezni. — A városi tanács a kamatláb tekintetében ajánlattételre hívta fel a debreceni pénzintézeteket. Egyformán legelőnyösebb ajánlatot tettek a debreceni hitelbank és a Takaréks-és Hitelintézet. A jog- és pénzügyi bizottság azt javasolja, hogy a csekszámlára elhelyezendő összeg arányosan osztassék meg a két legelőnyösebb ajánlatot tevő pénzintézet között.

A gyámpénztári letéti pénzeket a debreceni Első Takarékpénztárnál javasolja a bizottság elhelyeztetni, míg a gyámpénztár többi összegei az öt nagyobb pénzintézetnél helyezendő el.

Több apróbb ügy letárgyalása után az ülést berekesztette az elnöklő főjegyző.

Az ülésen egyébként jelen voltak: Dr. Magoss György, Aczél Géza, Dr. Tüdös János, Schwartz Vilmos és Varga Károly jegyző.

Szent István templom ünnepélyes megnyitása.

— nov. 20.

Fényes egyházi ünnepség keretében nyílt meg vasárnap délelőtt a lipótvárosi Szent István templom, hogy immár szolgáljon magasztos rendeltetésének. Az első ünnepi misét Vaszary Kolos bibornok hercegprímás helyett, a ki gyengélkedik, Várossy Gyula dr. kalocsai érsek tartotta meg a részt vettek azon József királyi herceg a családjával, a kormány tagjai, a főpapok, a vezérkar tagjai, az állami méltóságok, főrendek, országgyűlési képviselők, a székesfőváros törvényhatósága és tisztikara és nagyszámu előkelő közönség.

Az ünnepélyes megnyitásra a templom környékén lévő házakat gazdagon díszítették lobogókkal és drapériákkal; még a templom épületén is hatalmas trikolorok és a székesfőváros zászlói lengtek. A templom környékét, miután a reggeli csendes misék közönsége eltávozott, a rendőrség elzárta s azontul csak belépőjegyekkel bocsátották a kordonon keresztül a közönséget.

A hatalmas embertömeg a villamos fényárban uszó templomban gyönyörű képet nyújtott.

A mise pontban tíz órakor kezdődött, amelynél a kontifikáló érseknek Kohl Medárd dr. és Fischer Lóbric püspökök, Molnár János, Csérpácz János és Bogócsich Mihály kanonokok, Krizsán Mihály pápai kamarás, érseki keresztvivő, Lollok Lénárd prépost plébános, az udvari és lipótvárosi papok segedéltek. Mise alatt a zenekedvelők együttlétének ének és zenekora, Bellovics Imre igazgató vezetésével, Beethoven „Missa solenne” átadta.

A mise kevéssel tizenkét óra előtt ért véget azzal, hogy az érsek áldását adta a szentségtartót a keresztoltárhoz vitte, a hova elkísérte az egész papság, a főhercegi család és a többi előkelőségek.

A protestáns-estélyek sorsa.

nov. 20.

Kedves melegséggel ölelték keblükre hűveiket és látogatóikat a kollégium és falsai között azok az estélyek, amelyeknek célja a protestáns társadalom összetartása volt e barátságos összejövetelek által. Ezeket a hit-tanszaki Önképző Társulat rendezte s a legnagyobb sikereket érte el vele. Eljötték az estélyre igen előkelő urak, hölgyek, lányok és sok, komoly dolog megszívlelése mellett vidám szórakozásban volt részük.

Sokan fordultak már hozzánk, hogy feleljünk, mi van a protestáns estélyekkel, vagy éppen mi nincs. A feleletet megadjuk rá most?

A Protestáns estélyek a Dóczy-intézet kezei közé jutottak és sorozatuk nem sok idő múlva folytatva lesz. Dr. Matolcsy László a rendezője, akinek a neve is elég garancia arra nézve, hogy ezek az ünnepélyek igaz őszinteségükben és kálvini egyszerűségükben megerősödve, szélesebb körre kiterjesztve, ebben az igazi mederben csak-nyán megfeleljenek magasztos céljuknak.

Ugy tudjuk, haboznak a felett, hogy az ezen estélyeket követő, már megkezdett táncestélyeket ők is megtartsák-e? Nohát ezért ugyan nincs mit habozniuk, mert ebben már megelőzte a szatmári ev. ref. felsőbb leány iskola őket. Ugyanis ez az intézet gyakran rendez jótékonycélu, bazáros és más efféle mulatságokat, táncsal végződve.

Ha hát ez az intézetnem aggódik azon, hogy táncestélyeket rendezzen-e, miért aggodnának a debreceniek. Ezek a táncestélyek külföldben is nem éppen a növevények számára valók lennének föltétlenül, ha ők nem akarnák, de az előbbi példán okulva azok is lehetnének s a siker annál nagyobb volna.

Az énekkar már — úgy tudjuk — szorgalmasan tanulja énekszámait. Matolcsy László dr. pedig mindent el fog követni, hogy a műsor várakozáson felüli legyen. Hogy az ünnepély mikor lesz megtartva, hírt adunk annak idejében róla.

(s.—i.)

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— november 20.

Hajdan szép verseket szavalt,
A szinpadon hős és lovag . . .
Ma labikrát mutat a hölgy
S ott rögtönöznek a lovak.

Bolond világ, a dolgokat
— Vén kritikus — lerántanám,
Ha nem folynék bohóckodás
A politika szinpadán!

Alkohol.

A táviró röviden annyit jelentett, hogy egy ember megőrült az alkoholtól, s öngyilkos lett. Egy emberrel kevesebb: közönséges hír, minden minden napra esik ilyenből egy tucat. De azért jó lesz ez is adatnak az alkoholellenes mozgalomhoz, amely nap-nap után erősbülve, el akarja venni a pálinkát azoktól, akiknek ez az egyedüli fényűzésök.

A vén világ, amely mindig új és új ter-yeken töri a fejét, kimondta a halálos ítéletet a pálinkára. Tudósok, bölcsék, orvosok, agi-

tátorok kongatják a halálharangot. Terjed az anarkisták eszméje, akik Oroszországban bombát vetnek a koresmákba, a szeszes hordókra, hódít Zola és Tolstoj igazsága, akik nagy, meghatározó regényeket, szindarabokat írtak a pálinka áldozatairól.

A mozgalom kódos Angliából, a munkás északi népek honából indult meg és ime már mennyire tarjadt. A magyar kormány összegyűjtette, és még augusztusban ki is adta egy egy miniszteri tanácsossal félelmes vastag kötetben a pálinka ellen szóló adatokat és már nálunk is akadtak az alkohol élvezés megtagadásának apostolai.

Ez a mozgalom legközelebről a tömegeket érinti, a szürke és az élet robotját elszenvedő tömeget, amelynek az életben keresztül a pálinka a megvigasztalója, gyönyör szerzője. És most a tömeget, amelynek az életben keresztül a pálinka a megvigasztalója, gyönyör szerzője. És most a tömeget újabb keserűség éri. Így tervezik. Kenyeret nem kap és a pálinkát is elveszik tőle. Joggal lázadhat fel, Mert nagy dolog az, hogy — ha kenyérhez, békés családi otthonhoz nem jut — mámorba ringatja a koresma füstje, a pálinka és ilyen nyáron a poshadt dinnye, amelyet a nap éget, erjeszt a piacon, — de két krajeárért megveheti és éhségét le csillapíthatla. Amidőn a tudomány és a hatóság a hamisított tejet a piacon eltiltja, a koresma füstjét eloszlatja és a pálinka ivást betiltani akarja — a tömeg joggal fordulhat az emberséges társadalom felé és kérdezheti:

— Elvettétek a pálinkámat — mit adtok helyette?

— **Mezőtur az egyetemért.** Megemlékeztünk arról, hogy a mezőturiak milyen nagyszabású, kettős ünnepélyre készültek szombaton. Szegedi Kis István, a nagy reformátort ünnepelték egyfelől, másfelől pedig a debreceni egyetem eszméjének megvalósítását igyekeztek egy lépéssel előbbre vinni. Az ünnepély nagymérvű volt. Eljöttek ide mindazon helyekről, ahol a nagy reformátor megjelent. Így Szabadkáról Szabolcska Mihály és mások, Szegedről, Ceglédre mintegy 100 tagu fényes küldöttség és a közel vidékiek. Az ünnepély lefolyása röviden a következő volt: A zsufolásig megtelt nagytemplomban Jánosi Zoltán debreceni lelkész nagyhatalás beszédet mondott; a reformátor egyik művéből vette az alapját. Délután 3 órakor kezdődött a Kaszinó termében az ünnepség második része, ahol Balogh Ferenc debreceni akad. tanár hosszú beszédében a nagy reformátor életrajzát adta elő közvetlenséggel az ő megszokott eleven, megkapó beszédmodorában. Ferenczy Gyula dr. a debreceni akad. igazgató az egyetem eszméjét fejtegette s a három elveszett paradicsomról beszélt, amelyet a tudás hozhat vissza. Hatalmas beszédét óriási lelkesedéssel honorálta a közönség. Ezeken kívül Kun Árpád dr. országgyűlési képviselő szóló éneket; Szabolcska Mihály verseket olvasott fel; — Csukás Zoltán zongorázott; — Tóth János dr. nyitotta meg az ünnepélyt és Gergely Antal, ev. ref. lelkész zárta be. Este ugyanitt 8 órakor táncmulatsággal egybekötött vacsora volt. Az ünnepélynek úgy az erkölcsi mint az anyagi sikere egyaránt sikeres volt.

— **Névszerinti szavazások.** A novemberi rendes közgyűlésen névszerinti szavazások is lesznek. Erre vonatkozólag Kovács József polgármester a következő értesítést küldte szét a bizottsági tagoknak: Értesítem a városi törvényhatósági bizottsági tag urat, hogy a folyó november hó második felében tartandó bizottsági rendes közgyűlésünkön — melynek tárgysorozatát annak idején szokott módon közölni fogjuk — több tárgy névszerinti szavazás által hozandó határozat végett fog a városi tanács által előterjesztetni; nevezetesen: 1. a Daák Ferenc utcai 14. számú Bernyász-féle ház és uonokkerti szőlőföldnek nyilvános árverésen eladása (névszerinti szavazás harmadik ízben); 2. a debreceni m. kir. 3 ik honvédegyezred részére házi lövöldő céljaira szükséges 316 négyszögöl libakerti föld magvétele (névszerinti szavazás második ízben); 3. a Weidner-féle József kir. herceg-utcai 67. számú

ház utáni 3 hold oadódi szántóföld nyilvános árverésen eladása (névszerinti szavazás első ízben); 4. a nyugati-utea 20 ik sorszámú telek megvételére ügyében a 142—3766—1905. bkgy. sz. határozattal kitűzött névszerinti szavazás (első ízben). Ezen tárgyakon kívül névszerinti szavazás útján hozandó határozatot követel: (a város házi- és alapítványi pénztáiraiban az 1906. év folyamán felgyülemelő készpénzeknek — melyek törvényes biztosíték mellett ki nem adhatók, — cheque-számlán elhelyezése; b) a gyámpénztári főlösség pénzeknek — kizárólag takarékpénztári betéti könyvön — gyümölcsözés végett történő elhelyezésének kérdése. Debrecen, 1905 november 18. Kovács József, polgármester.

— **A jóléti bizottság ülése.** Tegnap délután újra ülést tartott Debrecen város jóléti bizottsága. A bizalmas ülésről a következő kommunikát adták ki: „A jóléti bizottság a tisztviselők fizetésének biztosítására szolgáló alapnak kezelése felől részletes határozatokat hozott, s eszmecserét folytatott a póttartalékosok behívásáról szóló rendeletek felett és kimondta, hogy a jelenlegi törvénytelen kormány által esetleg kinevezendő főispán beiktatása ellen, bárki legyen is az, a tőle telhető elköveti.“

— **Lövöldöző leány.** Vasárnap este 9 és 10 óra között, három tagból álló társaság vonult végig a Vargakert járásán, kik közül az egyik — dacára a többiek lebeszélésének — többször egymásután elsütötte revolverét, halálra ijjesztve vele a kert lakóit. Jóvalna ha a esendőség utánna nézne az ilyen lövöldöző alakoknak.

— **A Zeysig-ügy tárgyalása.** Ezen a héten, pénteken reggel kezdődik a Zeysig-féle röpirat miatt felség sértés és királysértés sajtóvétségei folytán pörbefogott Zigány Árpád, Baneth Sándor és Pienes József máv. segédültkár ügyének esküdtzéki tárgyalása. Tekintettel a nagy érdeklődésre, Zsitvay Leó, a büntetőtörvényszék elnöke szigorítani fogja a tárgyalás nyilvánosságát, amennyiben az esküdtzéki tárgyalások mindennapos látogató közönségét képező fiatal foglalkozás nélküli egyéneket, akik most télviz idején melegező helyiségül használják a tárgyaló termet, kifogja rendőri segítséggel szorítani. A rendőri karhatalom kirendelése s a tárgyalás nyugodtságának biztosítása érdekében az elnök holnap már érintkezésbe lép Rudnay főkapitánnyal. — Zsitvay Leó, elnök véleménye szerint a tárgyalás pénteken, szombaton csak nagynehezen lesz befejezhető. Ítélet vasárnap, a reggeli órákban várható.

— **Kiss Áron püspök születésnapja.** A tiszántúli ev. ref. egyházterület ősz püspöke születés napját ünepelte tegnap. Az agg egyházfő most töltötte be életének 91. ik évfordulóját, mely alkalomból egyháza, a hatóságok, ismerősei és jóbarátai elhalmozták szerencsekívánataikkal. Egész délelőtt tartottak a tisztelgések a püspöki lakban. A főiskola tanári kara dr. Ferenczy Gyula akadémiai igazgatóval, a városi tanács Kovács József polgármesterrel, az egyházi hatóság Simonffy Imrével, a lelkészi kar K. Tóth Kálmánnal és a főiskolai ifjuság Papp László szeniorral élén keresték fel és üdvözölték meglehetősen szeretettel az ősz püspököt.

— **Megszökött feleség.** Nem nagy békességben élt élete párjával Pintér Lajos Bánki lakos. Vénecske volt már ugyanis az asszony és nagyon zsémbes. Ő maga meg még jókarban levő, eleven, keménynyaku ember, mert hogy fiatalabb is a nőnél vagy hat esztendővel. Mig mutatósbab fejéreseléd

volt a feleség, hát csak összefértek valahogy, de már hogy az idő eljárt felette megbomlott a családi béke. Utóbb aztán napiranden volt a perpatvar, vaszakedés közöttük. Pintér gazdának ilyen körülmények között a szeszszokásává vált az asszony időként való ellazsnakolása, amit aztán mind sürűbben kezdett gyakorolni. Léven pedig az öreg nő nem fából, nagyon pötyögősen esett neki a dolog. Tegnap összehajkolt a cókmojkját és magához véve az almariumban rejtgetett 22 forintot megszökött. Távozásával nem okozott nagy szívfájdalmat az urának, hanem hogy a pénzt is elvitte azért nagyon nehezelt ökgyelme és evégett a esendőségénél be is jelentette az esetet.

— **Lévay József — 80 éves.** Nyolcvan esztendeje annak, hogy a sajtó-szentpéteri muskátlis ablaku kisházban Lévay Péter nagy örömmel írta be kis fiának nevét az öreg bibliába. Az irás elsárgult már a nyolcvan hosszú esztendő alatt a papírral együtt, tán el is kallódott azóta az öreg biblia, ki tudja azt megmondani. — Aztán elmúltak az évek rendre egymásután, s alig hogy az öreg bibliába rozott irás kezdett sárgulni, a magyar irodalom géniusza írja be Lévay József nevét a magyar irodalomtörténet öreg bibliájába, olyan szeretettel, tiszta igaz örömmel, mint Lévay Péter írta a magáéba. — Egy csomó szines, illatos virágot szeretnék az ősz poéta asztalára tenni, mezsei, réti virágot, falusi házak kis kertjében termelt egyszerű virágot bokrába kötve. Én már nem találok ilyent, én előlem már letarolta a rétet, az erdők alját a zimankós novemberi szél, nekem már ott csak az elsárgult, zörgős levelek maradtak. Letarolta a novemberi szél, amit modernségnek hívunk, nem hagyott meg semmit abból a szép virágos rétből, aminek nyugodt, egyszerű, puritán élet a neve. Ő mindig ilyen szépséges, szép virágos réten járt, itt szötte álmait, itt írta verseit. Nem vágyott a pálmák házába, hűségesen megmaradt a réti egyszerű virágainál. — Tisztes öregkora adtak neki az égiek, ki olyan tisztes, puritán, becsületos életet élt, aki megharcolta azt a harcot, amit a sors neki kijelölt. Megharcolta mint igazi ember, s nehéz munkája közben lantjának egyszerű, tiszta szép hangjánál keresett magának pihenést. Mesélt nekünk a klasszikus nagy poéták derült bölcsességével, nyugodt egyszerűségével, üdeségével. Az ősz poéta 80 éves, mi, mesehallgatók, szeretettel gyűlünk köréje, hogy ünnepeljük őt, hogy jókívánságainkat elmondjuk s hogy kérjük, daloljon nekünk még sokáig.

— **A kápsálás eredménye.** A hagyományos ősi gyűjtést a múlt héten tartották meg a főiskola hallgatói. A gyűjtésnek eredményeként 2187 korona 88 fillér folyt be a főiskola pénztárába részben a főiskolai tápintézet, részben a szegény tanulók részére.

— **Virtuskodás szerencsétlenséggel.** Rákosy Viktor beszámolója alkalmából nagy élénkség volt tegnap Hadházon. A rendes vasárnapi élettől eltérően mozgalmasabb, hangulatosabb volt a község. A népszerű képviselő ottléte okozta azt, akinek tiszteletére este nagy szabású lakomát rendeztek a derék Hadháziak. A lakomán részt vett több társával Szücs Sándor gazda legény és hogy éppen alkalom nyílt rá, társaságával együtt alaposan kitettek magukért az ivásban. Miután pedig a sok italtól a fejük gözölgőni kezdett, már csak ugy szokásból összeverekedtek. És a hajbakapás pedig Szücs Imrére nagyon sérelmes kimenetelű lett, amennyiben társának egyike úgy ütötte egy füttykössel balszemen, hogy csaknem arról koldult. Súlyos sebével behozták a debreceni

kózkórházba, ahol tegnap megoperálták és így az orvosi tudomány elhárította a nagyobb bajt.

— **Baleset munkaközben.** Balma-ujvároson Fürst Ödön bérlő tanyáján súlyos kimenetelű baleset történt tegnap. Loós Sándor ácsmunkás egy hatméternél magasabb szarvasmarha akol tetőzetén dolgozott miközben a rozoga deszkaalkotmány leszakadt alatta és ő lezuhant. A szerencsétlen embernek az esés következtében eltört a balkarja és a jobb lába. Veszedelemes sérülésével lakásán ápolják. Állapota rendkívül súlyos.

— **Szélhámos cselédleány.** Ravaszul kieszelt csalást leplezett le tegnap a rendőrség, melyet egy közönséges cselédleány akart elkövetni a Margit fürdő tulajdonosa kárára. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Szikszay Gyula az egri nyomda részvénytársaság igazgatójától levelet kapott amelyben a legnagyobb meglepetésére arról értesítették, hogy valaki 1000 darab fürdőjegyet rendelt meg a nevében és érdeklődtek tőle, hogy van e erről tudomása. Szikszay ugyanis a fürdőjegyeket az egri nyomdával készíteti. Azonban a kérdéses megrendelésről mitsem tudott s nyomban tisztába jött azzal, hogy visszaélést követtek el a nevével és a levéllel egyenesen a rendőrségre sietett, ahol bejelentette az esetet. A rendőrségtől Baróczi biztos azonnal megkezdte a nyomozást a szélhámos ügyben és csakhamar kiderítette, a csalót egy cselédleány személyében, aki ellen a büntető eljárás megindították.

— **Az egyetemet megnyitották.** A zavargások miatt az egyetemi tanács tudvalevőleg bezárta az egyetemet. A megszakitott előadásokat tegnap délelőtt újra folytatták és az ifjuság nagy csoportokban vonult az egyes tantermekbe. Az aula kapujára a rektor a következő iratot függesztette ki:

Az egyetemi ifjuság nagyobb küldöttségét a Rektor Magnifikus nem fogadja, csak kisebb csoportokban járulhat a rektor elé.

Az ifjuság nyugodtan viselkedett és egyelőre semmiféle tüntetésre nem gondolt.

Azok az egyetemi ifjak, akik a Sakkörbeli gyűlést tartották, elhatározták, hogy memorandumot nyújtanak be az egyetemi tanácshoz Melha Armand megkegyelmezése tárgyában. A memorandumot az ifjak egy hármast küldöttsége tegnap délben adta át a rektor utján a tanácsnak.

— **Sertésvész.** A mezőrendőrkapitányság értesíti a közönséget, hogy az 5 ik á. e. körzetben a sertésvész megállapítottván, ezen körzetből származó sertéseknek a várra hajtása további intézkedésig betiltatott.

— **Szociálista gyűlés.** Gyomán tegnap a független szociálisták mintegy 2500 ember részvételével népgyűlést tartottak. A gyűlés szónoka Rózsa Gyula (Budapest) és Máyer Jenő (Békés-Casaba) volt. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, a melyet feliratilag a parlament elé terjeszt az általános választói jog, a fokozatos adó, a hitbizományok eltörölésének és parcellázásának törvénybe iktatása érdekében.

— **Ari Károly állapota.** A néhány hét előtt történt kisvasuti szerencsétlenség áldozata Ari Károly gépész, mint értesülünk már túl van minden veszélyen, teljesen jól érzi magát és rövid idő múlva felépülve hagyhatja el a kórházat. A szerencsétlen ember bár örökre nyomorék is valószínűleg megmaradhat állásában és foglalkozása mellett. Dr. Csikos a sebészeti osztály főorvosa ugyanis lépéseket fog tenni a kisvasut igazgatójánál, hogy csináltassanak neki amerikai műlábakat, melyek pótolnák levágott lábait. A kisvasut igazgatója pedig remélhetőleg meghozza ezt az áldozatot. Annál is inkább, mivel így továbbra is szolgálatában tarthatja

dolgképessé kenyérkeresővé teheti ezt a szegény embert, aki hivatásának az áldozata, míg különben munkára képtelen, tehetetlen maradna.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejárataánál levő iktatásban.

x **Használja a híres Hajdusági pedrőt.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvu gyógyszerész** társ.

x **Férfi divat ingek** készen és mérték után 1 frt. 75, 2, 250. és 3 frt. legszebb nyakkendő 50 krtól, kitűnő angol keztyűk, sport és divat kalapok **Fekete férfidivatüzletében.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Vasuti szerencsétlenség.

Elgázolta a vonat.

— nov. 20.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap este megrendítő szerencsétlenség történt az Ujfehértó—Debrecen közötti vasut-vonalon. A Nyíregyháza felől fél 6 óra-kor érkező személyvonat a téglási állomás közelében elgázolt egy szegény cselédembert, aki rövid haláltusa után még az est folyamán kiszemledett, annélkül, hogy a borzalmas katasztrófa lefolyására nézve kilehetett volna hallgatni. Így a szerencsétlen áldozatnak eddig nem tudták megállapítani a kiletét sem. A jelek arra mutatnak, hogy öngyilkossági szá dékből vetette a robogó vasszörnyeteg elé, de azért nem lehetetlen, hogy baleset okozta borzasztó halálát.

A vonatvezető az esti homályban nem vette észre a veszedelmet. Csak az utolsó percben látta meg az áldozatot, aki állítása szerint akkor ugrott a pályatestre. Nyomban fékezett, de már későn. A teljes gőzzel haladó vonat elütötte a szerencsétlent, keresztül ment rajta, jobbfelsőlábát és fejét rettenetesen összeroncólva. Még élve eszméletlen állapotban hozták be Debrecenbe. Az állomásról egyenesen a közkórházba szállították, mire azonban oda kiértek vele, már halott volt. Holttestét a hulla házban helyezték el és holnap fel fogják boncolni.

A központi vásárcsarnok halottja.

Agyonnyomta a lift.

— nov. 19.

(Saját tudósítónktól.) A központi vásárcsarnoknak, hol csak ma egy hete történt, hogy az egyik ór agyonlötötte magát, tegnap óta reggelre újra halottja van. József János liftkezelőt agyonnyomta a lift.

A vizsgálat még nem derítette ki, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség, de a vásárcsarnok felügyelősége azt hiszi, hogy József János önmaga okozta, nem annyira vigyázatlanságból, mint tulbuzgóságból. A lifteket egyszer hetenként, vasárnap délelőt 11 órától éjjel 1-ig tisztítják, már egy óra-kor átadják a forgalomnak.

A tisztítás úgy történik, hogy a liftkezelő és egy munkás tisztítják és olajozzák a szerkezetet, a kezelő oldalt áll a párkányzaton, a munkás magán a gépen dolgozik, amely mozgásban van.

Így volt ez most is, amikor a gépen levő munkás a mélységből velőtrázó segélykiáltást hallott. Azonnal megállította a gépet, de már későn volt, József Jánost az egyik több métermázsás súly falhoz nyomta, mellkasát benyomta, úgy hogy a szerencsétlen ember azonnal meghalt.

József János családos ember, aki rendezett viszonyok között élt és akit teljesen megbízható munkásnak ismertek. Hét év óta kezeli a mérnök felügyelete alatt és utasítása szerint a gépet és soha hibát el nem követett.

Annyira kizártnak tekintettek minden ilyenféle balesetet, hogy a vásárcsarnokban azt hiszik, hogy József János ilyen módon lelt öngyilkossá. Ez ellen szól azonban, hogy erre semmi oka nem volt.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Kedd, nov. 21-én: „Csepürágók“ operette. (A.)

Szerda, nov. 22-én: „Bohém világ“ színmű. (B.)

Csütörtök, nov. 23-án: „Figaróházasága“ vígjáték (C.)

Péntek, 24-én: „Szegény Jonathán“ operette. (A.)

Szombat, nov. 25-én: „Lilla“ vígjáték. (B.)

A korán menők.

— nov. 20.

Nem tudom, csak nálunk uralkodik-e az a rossz szokás, amelyet meg akarok szólni, vagy másutt is: de ha a világ összes színházaiban így lenne, akkor is meg kellene kezdeni ellene a harcot.

Abban áll ez a rossz szokás, hogy ha a közönség fele már öt hat perccel az utolsó felvonás vége előtt fölkel helyéről és siet a bejárat felé. A példát természetesen követik s aki nem is akar ki menni még, annak is föl kell állni, hogy a mellette ülő kimehessen.

Ennek kettős hátránya van. Zavarja azokat akik nyugodtan végig akarják nézni az előadást és zavarja a játékot. Olyankor hagyják, amikor valamely bohózat, vagy népszimnő azzal a sablonos befejezéssel fejejtetik meg, hogy „sák a feltját megleli, Pannié lesz a Peti“ — hanem megcsik, hogy valamely drámának szép befejezése, vagy operák hallására érdemes fináléja van: ezt a színészek a legnagyobb gonddal játszatják meg szavuk, hangjuk, játékuk elvéss az ajtó és padok csapkodásában, a tolongásban és az általános zűrzavarban.

Meg van az érthető oka ennek a sietésnek, a ki hamarabb megy ki, hamarabb jut a ruhatárban a kabátjához, míg aki a többiekkel egyszerre megy ki, az négy öt percig kénytelen várni a felső ruhára.

Csak hogy a színházban a műélvezet az első s annak zavartalanága érdekében mindent meg kell tenni. A ruhatár dolgát is lehetne valahogy reformálni — talán azzal, hogy tágitani kell. Hiszen megcsik, hogy aki először nézi meg a darabot, még erősen benn hullámszik a cselekvényben s a szomszédja fölállásából tudja meg, hogy mindjárt vége lesz az ügynek.

S valószínű, ha a direktor, a ruhatár dolgát okosan reformálná, — a korán távo-zók maguktól abban hagynák ezt a szokást.

* **Csepürágók** egyelőre utoljára kerül ma színpadra. A darab zenéje, mint általában minden szubtilis finom muzsikája annál jobban élvezhető, minél többet hallja a hozzáértő is. Az eddigi telt házak biztosítják a mai előadás sikerét is.

* **Fenyéri Mór jubileuma.** Fenyéri Mór, a vidéki színiélet egyik elsőrendű tagja akit Debrecenben is általánosan ismernek, tisztelnék és szeretnek, ma üli meg színészkedésének harmincéves jubileumát Szegeden. Harminc, kemény, súlyos esztendő, nagy sor egy színész életében, akit a sors for-

gandósága majd itt, majd ott telepít le hosszabb, rövidebb időközökre! Fenyéri Mórnak, amiatt a „Szegedi Naplóban“ ban olvassuk, illő tisztelettel fog adózni Szeged közönsége jubileuma alkalmából. Fenyéri ezidőszerinti kikötővárosának hódolatához bizonyára csatlakozni fognak mindazokról a helyekről, a hol megfordult.

Imhol vegye Debrecen üdvözlését, mint a hol még nemrégiben is tiszta művészettel táplálta nagyobbá azt az elismerést, amelyet régebbi itt tartózkodása alatt vívta ki magának.

Oly sok a színész parvéna mostanában s oly kevés a lelkes, ideálokért rajongó művészember, hogy ezer örömmel ragadja meg a toll az alkalmat, — ha az utóbbinak valamelyes szerepléséről van szó, — hogy az érdem megkoszoruzásából kivegye a maga részét.

Fenyéri Mór jubileuma alkalmából régi híres szerepét játsza el a „Velencei Kalmár“ ban.

* **Csepürágók.** Dacára a silány tartalomnak, Louis Gaune fülbomászó zenéje ma is telt házat vonzott a színházba. A szereplők pompás hávvel játszottak és énekeltek, Fóti Frida temperamentumának minden báját beleöntötte mondókáiba és énekébe. Sarkadi aktuális kuplé strófái viharos tapsot váltottak ki a türelmes tenyerekből.

* **Bohém világ.** Murger szellemének áldoz holnap a színház személyzet a mikor a nemzeti színház állandó műsor darabját adhatja elő Zilahy igazgató, ki maga is játszik a darabban: a jobb szerepeket Markovics Margit, Szabó Irma, Almássy Lola, Szakács Andor, Ternyei Lajos, Koador Ernő, Krasznay Ernő és Szabó Gyula játszik. Murger híres színművéből készült a „Bohém élet“ világhírű operája.

* **Ujdonságok.** Az igazgatóság megszerelte a Nemzeti színház nagy sikert aratott drámájának a „Párbaj“nak előadási jogát, s most folynak a tárgyalások: a fővárosban nagy sikert aratott a „Csöpség“ és a „Bolygó görög“ ujdonságok megszerzése ügyében.

TAVIRAPOK.

Gróf Andrássy Gyula adománya.

Budapest, nov. 21. Andrássy Gyula gróf Zemplén megyének ötvenezer koronát adományozott nemzeti ellenállás céljaira.

A norvég trón.

Koppenhága, nov. 20. A norvég storting küldöttsége tegnap délután ideérkezett. A pályaudvaron a miniszterelnök és az országgyűlés elnöke, valamint a norvég követ fogadta a küldöttséget.

Apja halála megölte.

Budapest, nov. 20. Báthory Nándor, c. tankerületi főigazgató, a IV. ker. reáliskola igazgatója Budapesten meghalt. Haláláról azonnal értesítették László nevű fiát, aki a 32-ik gyalogezred hadnagya. A fiatal katonatiszt, hallván a váratlan szerencsétlenséget, összeesett és azonnal meghalt. A megható családi tragédia általános részvétet keltett a fővárosban.

Alfonz Párisban.

Párisban, nov. 20. Alfonz király délelőt meglátogatta Loubet elnököt és nagy örömeinek adott kifejezést a felett, hogy Párist viszontláthatja, a hol a rossz idő ellenére is oly boldog órákat töltött. Annak az óhajának ad kifejezést, vajha Párist mint magánember, mint a város barátja viszontláthatná. A király Eulália infanconánál reggelizett. Az esős idő miatt elmaradt a tervezett sétakocsizás.

Borzalmas tengeri katasztrófa.

Saint-Servan, nov. 20. A South Western Compagnynak Southamptonból jövő Hilda nevű gőzöse sűrű ködben és óriási viharban reggel 4 órakor Cezanbre szigete közelében sziklára jutott. Az utasok és legénység közül 123 ember veszett el. Ötöt megmenetettek.

Saint-Servan, nov. 20. A Hilda nevű gőzös utasainak és legénységének, a kik a szerencsétlenség idején aludtak, nem volt idejük a fedélzetre jutni és mentőcsónakokba szállni. Mindazonáltal sikerült két mentőcsónakot igénybevenni, a melyek egyike St. Malónál jutott partra öt emberrel. A másik St. Kasznál jutott zátonyra, a hol tíresen találták. Később ugyanott a Hilda 13 utasának holttestét találták, a kik valószínűleg ezen a csónakon akartak menekülni. Az öt megmenekült közül egy a gőzös személyzetéhez tartozott. A vízbefult utasok neveit nem tudják. A hajóból csak egy árboc és a törzsnek egy része emelkedik ki a vízből.

Budapesti gabonatorzsda.

(Dél máriát.)

Budapest, nov. 20.

Buzakínálást és vételkedv mérsékelt. Bányadt irányzat mellett 12,000 métermássa került forgalomba 5—10 fillérral olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül tengerit és rozs 5—10 fillérral olcsóbb, zab és árpa változatlan. Idő: változó.

Buza áprilire	17.18—20.
Rosza áprilire	14.23—30.
Zab áprilire	14.44—46
Tengeri májusra	13.86—88
Repece 1906. augusztusra	25.50—70

Szerkesztői-posta.

L. G. „Magyarország nem volt, hanem lesz” gróf Széchenyi Istvánnak ösmeretes szálló igéje. Tóth Béla „Szájrol-szájra” című könyve bővebb felvilágosítással szolgál a keletkezéséről. Tulajdonképen Széchenyi 1830-ban megjelent „Hitel” című művének a végső sora; ezórl-szóra így hangzik: „Sokan azt gondolják, Magyarország — volt; én azt szeretem hinni — lesz!”

T. K. (Budapest.) Cégekről semminemű felvilágosítással nem szolgálunk. Tessék ügyvédhez fordulni.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 56.

VII.

„Isten hozzád, örökre, végkép!”

— Nem épen konspiráció, — felel Emil mosolyogva.

Magyar versgyűjtemény feküdt az asztalon. Milena lepozogtatni kezd benne. Olvas egyet-mást. Talán tiszta magyaros kiejtésével akart kérkedni. Ártatlan hűség. Kisebb költő kedves, egyszerű dalcsekáját olvasta érzéssel szomorúan. Azt, a melynek szép refrénje így hangzik: „Isten veled, szép fiatal gyermek! Valami szomorú sejtés lepte meg mindnyájuk lelkét.

Jenő öntudatlanul ismételte az édes buszretént:

— „Isten veled, szép fiatal gyermek...”

Akkor összeszedte magát s könnyed társalgást kezdett. Szellemezen, ötletesen társalgott. Hanem csak olyankor fakadt föl,

ha kettő-harmadmagával, ha jó ismerősei között volt. Idegenek közt ólomsúlytal nehezedett rá a élnetlensége. Talán azért, mert gyermekkorában kevesebbet foglalkoztak vele és nem értették meg soha. Anyja, fivére most sem ismerték Jenőt s szinte hihetetlenül néztek össze, ha valami jó tulajdonságát hallották említeni. „Jenő és szellemes? Gar keine Idee!” mondaná Aladár.

Távozás előtt még egyszer megszólította Milenát.

— Tudja mit, Milike! Baborás ember vagyok. A törökök úgy jósolnak, hogy gombostűvel szurják keresztül a koránt. A hol a gombostű vége megáll, az a vers aztán jóslatszámba megy. Próbáljuk csak ezzel az anthológiával!

Milena nem bánja. Átnyújt egy tüt és beleszurják a könyvbe. — A gombostű Endrődi Sándornak gyönyörű versében akad meg. Jóslatszerű vers, kivált a befejezése. Megilletődve olvassák:

„Isten hozzád, örökre, végkép!”

Az ifjak távoznak. Jenő távozás közben ezt a versszakot is mordogtatja a kert lépcsőin. „Isten hozzád, örökre, végkép!”

Mikor Milena rokonával beszélgetett, akkor már zsebében volt Zniowszka levele. A művész nő hívta. Folytatni kívánja kiképzését. Kisebrendű alkalmazást tüstént szeret Milenának. Ille reklámról is gondoskodik majd. Bevallja, hogy magának is reklám ez; tőt leányt segít pályájára, ki nemzetének szenteli életét. — Maga akar nagy művésznővé lenni, hogy nemzete színészetét megeremthesse. Meg is írta mára lapoknak, hogy tőt szindarabokat eddig még csak műkedvelők játszottak. A híres tőt költő és leánya valóságos utörője lesz e téren nemzetének. Így kápráztatta el a híres nemes művész az egzaltált leányt, a ki mohón szivta a levél minden szavát.

Mennie kell tehát. Már holnap indul. — Pénzecskejét megkapta, nem szenved szűkiséget. — Semmi sem köti többé Magyarországhoz.

Semmi, épen semmi, csak a hivatás, a küldetés, hanem erre úgy is csak néhány év múlva kerülhet sor; semmi, épen semmi sem köti már.

Jenő? Az a múlté volt. — Az gyermek-ábránd csupán. Feledje el, sirassa el, sirassa meg — Maga sem boldogságot keres, csak nagyságot és dicsőséget.

A kis Emil? Vagy inkább Milos? Az akkor boldog, ha ideálja minél több dicsőséget szerez.

Köti hazájához küldetésén kívül az apa sirja. Bizonyára e sirra halmozza minden babérját, minden ragyogását. Fényes oszlop fog azon díszlenni nemsokára!

Csomagol háziasszonyával. Mikor az antológiát helyezné el, az önként ketté tárul és ő megilletődve olvassa Tóth Endre gyönyörű dalából:

Eivált része e törött kebelnek...
Isten veled, szép fiatal gyermek!

És aztán az Endrődy féle verssor:

Isten veled, örökre, végkép!

Igaz, hiszen bucsuzni illenek... tőle! A kitől oly rég elszakadt és a kitől tulajdon kép rég el is bucsuzott.

Két levelet írt. Egyet hordárral küldött a Victoriáz lakására. Minden magyarázat nélkül arra kérte, jelenjék meg a hajnali vonatnál. Senkinek se szóljon kéréséről.

Jenőnek ennyit írt:

„Barátom!

Írásban bucsuzom öntől. Szavamat elfojtaná a köny, vagy indulatos szavak zavarják meg a bucsu tiszta hangulatát.

Hajnalban vasutara ülök s külföldre utazom. Zniowszka hív.

Felejtsem el, vigasztalódjék. Ha azonban nem feledhe, ha szívét megsebeztem, akkor jusson eszébe, hogy nem földi lényért vesztett el. — Hivatásom szakított el egy másztól.

Híven őrzöm meg ifjúságunk édes emlékét. En szívembe zárom. Ön édes busz dalokban adja át más érző szívünknek.

Találjon vigaszt saját dicsőségében s ne feledje, hogy ha hírnevem elért önhez, akkor eljutottam életem egyetlen céljához, de ha a hírnév rólam nem beszél, akkor elvesztettem mindent visszahozhatlanul.

Most még reményvel telve bucsuzom. Reméljen ön is, hiszen oly jó, oly nemes, oly tehetséges. — „Isten hozzád örökre, végkép!”

Milena.

Milena levele másnap délután jutott Jenőhöz...

Nem volt váratlan csapás, mégis fájt. — Várta a végleges szakítást, tudta, hogy nem maradhat el, ám nem hitte, hogy így kiméletlenül megy végbe. Nem hitte, hogy így nőietlen sivársággal adják tudtára.

Ezt Milena tehetta! Az ő Milikéje! Hát ilyenek ismerték őt valamikor? Boldog Isten! Hát ismerünk mi valaha valakit széles e világon? Ismerősünk-e valaki, a mig nem tudjuk, az átalakító hatás mily nemét gyakorolják reá az élet különböző eseményei? A jó és rossz változások? A szerencsék, a katasztrófák? Ezek pedig oly gyorsak és oly váratlanok!

Első pillanatban nem a szentimentális poéta kerekedett fölül Jenőben.

Ellenkezőleg! Egy Serénk! Tőle függött, hogy ő Fölsége kamarásainak, aranykulcsos vitézeinek sorába emeljék: Ábrándoknak áldozta föl életét, azok egyike volt e fiatalleány szerelme!

A tőt tanító leánya! Avagy jutna Jenő eszébe származása, ha az ő nagylelkűségével s önfeláldozó szerelmével szemben nem mutatkozik könnyelműnek, hűtlennek? Ha ezt a szakítást nem intézi ily pórias durvasággal? Színész, valóban az, a vére utalja a pályára!

Igaza volt édesanyjának is, Aladárnak is, hogy egy Serénk külön összeköttelést találhatott volna az egész hosszú életre!

Aztán elnevette magát.

Mennyivel különb ő! Mi közös benne azzal, a mi a Serénkeket jellemzi?

Hiába, a ki gyáva és élnetlenség arra, hogy magának hirt, nevet, biztos helyzetet teremtsen, hogy is bizhatná arra magát egy föllengő vágyakkal bíró nő?

Milena színész, ő maga kisebb fajta poéta.

Vagyonát könnyelműen lökte oda. Hány-szor ejthetik még törbe az életben, — csak azért, mert nincs oly erős telektani érzéke, zeneismerete, hogy átlásson az őt bekerítő közönséges embereken!

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 46. szám. (A)

Kedden, november hó 21-én:

CSEMPÜRAGÓK.

Operette 3 felvonásban 4 képből.

SZEMÉLYEK:

Melikorne, cirkusz igazgató	Sartadi V.
Adeleida, neje	Sz. Gárdonyi
Zúzann, kötél táncosnő	Fóti Frida
Boáflóri, bohóc	Polgár S.
Fingouin, a világ legerősebb embere	Árkosi V.
Marián, menyasszonya	Sz. Pozsony
Paillasse André, hadnagy	Ternyei L.
Vallangougou báró, André nagybátyja	Kondor E.
Vallangougou báróné	Radó Anna

Holnap, szerdán, november hó 22-én:

Bohém világ.

Színmű.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	8	24
Csak Szatmár (gyorsvonat)	este	12	11
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	8	51
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	7	17
Miskolc — Kassa felé — — —	este	4	36
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	5	35
	reggel	5	44
	reggel	8	09
	d. e.	8	16
	d. e.	11	11
H.-Böszörmény	d. u.	11	20
B.-Sz.-Mihály felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	d. u.	7	—
	este	7	07
	este	4	35
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	56
F.-Abony felé vásártérről —	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	5	16
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	4	51
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31. kor. ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	8	40
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár — M.-Szigetről — —	d. e.	4	81
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	d. u.	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	este	6	22
H.-Böszörmény	este	6	28
felől	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
	d. u.	7	44
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	54
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	5	25
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	35
O.-Kócs — Polgár felől vás. hoz	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Pályázati hirdetés.

A debreceni ev. ref. főiskola pénztáránál lemondás következtében megüresedett könyvvezető-ellenőri állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Minősítés tekintetében megkivánatlik, hogy:

1. ev. ref. vallásu, felsőbb tanintézetet, vagy legalább középiskolát, illetőleg annak megfelelő szakiskolát végzett legyen. A középiskola bevégezése érettségi bizonyítvánnyal igazolandó;

2. a könyvvezetésben való képzettségét bizonyítvánnyal igazolja;

3. a pályázati kérvényhez a képesítési bizonyítványokon kívül keresztlevél, katonai kötelezettségre vonatkozó igazolvány és erkölcsi bizonyítvány is csatolandó.

Hivatalos biztosítéke: 4000 azaz négyezer korona.

Javadalmazása évenként 2000 kor. fizetés, 600 kor. lakáspénz és 5 évenként öt ízben 200—200 korona kárpótlék évnegyedenként előre folyósítva.

A kéllőn felszerelt kérvények 1905. december hó 20-án déli 12 óráig nagys. Simonffy Imre kir. tanácsos, a főiskola helyi gondnokánál nyújtandók be.

Teendőit a kollégiumi Pénztárnak kezelési szabályzata alapján a gazdasági tanács szabja meg.

A megválasztott ellenőr a főiskolai tisztviselők nyugdíjintézetének jogos és kötelezett tagja s köteles lesz hivatalát 1906. január havában elfoglalni megválasztása után azonnal Debrecenben, 1905. nov. 15-én.

Az ev. ref. főiskolai gazdasági tanács.

Egyedüli gőzbutorgyár Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fényűzésig a legszolidabb kivitelben legjutányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főtér.

Alapított 1875.

Több éremmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIM

tulhalmazottsága miatt évtizedek óta kitünő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáram

elismert elsőrendű készítményeit a legolcsóbb árak mellett ajánlom a nagyérdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívánatos díjmentesen szolgálók.

Schwartz Vilmos

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Berlitzrendszerű

Nyelviskola

Francia, Német, Angol nyelv-és irodalom.

Osztály és magánoktatás

Felvételek naponta:

d. e. 11—12, d. u. 5—6.

Széchenyi-u. 19. sz.

Szabályzatokat ingyen és bérmentve.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névre tiszta és ment káros alkáliaknak

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht Gyár vagy Ausziban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel valamely kéros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy kulcsszappant)

használnjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

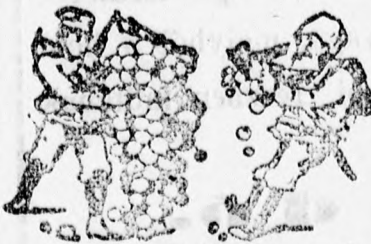
előnyös eredménnyel

bármilyen mosási célra, ugymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

a mi egyáltalában mosva lesz.

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Kuküllömenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, 25 N.-Kuküllömege)

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. és árjegyzék számos olismérő levéllel ingyen és bérmentve

Legjobb bajuszodró
a híres Debreceni
„CIVIS” bajuszpedró

Mely nem tép, de jól összetartja és nőtteti a bajuszt!

— 1 doboz ára 40 fillér. —

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó”-hoz DEBRECENBEN.

Hajdumegyei Népbank Mint Szövetkezet, DEBRECEN.

Harmadik évtársulatát 1906. január 1-én megnyitja, melybe tagok már most is és az év folyamán bármikor beléphetnek.

Az intézet tagjainak száma rövid két évi fennállása alatt 1500-ra emelkedett, akik 10000 tőzsbetétre több mint 260000 koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartam alatt 1300000 korona tőkének felel meg.

A tőzsbetétek eddig megállapíthatólag 6%-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hét bármelyik napján, utólag fizetendő legolcsóbb kamattal folyósít.

Hitelre a harmadik évtársulatba belépő tag már most igényt tarthat, úgy hogy betétesei csak 1906. január 1-én zeszik kezdetüket.

Minden 100 kor. kölcsön heti 50 fillérjével visszafizethető.

Jelentkezések a harmadik évtársulatba való belépésre, vagy kölcsön iránt bármely nap délelőtt vagy délután az intézet helyiségében Piac-u. 26. főútszéde épületében eszközölhetők.

Dr. Réve Nándor
jogtanácsos
Egedtis Sándor.

Ügyvezető választmány:
Dr. Ferenczy Gyula,
elnök.

Dr. Bruckner Ernő
elnök.
Grósz Nagy Ferenc

Ékszer különleges ségek

KIZABOLÁG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.

(Fehérló szálló épületében.)

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, VÁCI-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA. —

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre”

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!

a szőlészet kincse.

A phyloxeraének ellent áll!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymenyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás
Cim:

Szigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd Somogy-m.

A legjobb arcz-
szépitő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehérit és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. } Kifünő toillet szappan-
Epe-szappan. } nos a kenőcs használá-
o latához o

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczper három színben, fehér, rózsás és krém.

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnik V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerésztárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárban

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Hirdetmény.

Nagyméltóságú Gróf Zichy Géza ur Hosszu Palyi község határában lévő, Szabó tisztás birtokán 64 kat. holdnyi területen fekvő, körülbelül 1183 méteröltre becsült faanyaga, melyből 5 hold 739 □-öl karónak is használható akácfa, a többi részben műfának is használható tölgyfa, —

É a b á n e l a d ó.

Az erdőfája a fentemlített birtokon megtekinthető. Ajánlatok a Hajdu-Tetétleni uradalom Tisztartóságának küldendőek Tetétlenre, per Kaba vasutállomás.